

Sygn. akt. I ACa 370/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<i>Przewodniczący</i>	<i>SSA Andrzej Palacz (spr.)</i>
<i>Sędziowie:</i>	<i>SA Kazimierz Rusin</i> <i>SA Marek Klimczak</i>
Protokolant:	st.sekr.sądowy Justyna Stępień

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2012 r. na rozprawie sprawy

z powództwa **K. W.**

przeciwko (...) **S.A. w S.**

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 439/09

I. **oddala** apelację,

II. **zasądza** od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Rzeszowie w sprawie z powództwa K. W. przeciwko (...) SA w S. o zapłatę i ustalenie, wyrokiem z dnia 27.04.2012r. sygn. akt I C 439/09 :

I. zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę 130.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6.05.2009 r,

II. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1815,01 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 182.000 zł za okres od dnia 6.04.2009 r. do dnia 4.05.2009 r.,

III. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 41.980 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6.04.2009 r tytułem zsumowanej renty z tytułu opieki za okres od 12.07.2007 r do dnia 31.03.2009 r. ,

IV. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 14.712,89 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6.04.2009 r tytułem odszkodowania ,

V. zasądził od pozwanego na rzecz powódki bieżącą rentę w wysokości 2170 zł, począwszy od dnia 1.04.2009 r , płatną z góry do 10-go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat w terminie ,

VI. ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za ewentualne dalsze skutki wypadku , jakiemu uległa powódka w dniu 12.07.2007 r.,

VII. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

VIII. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

IX. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rzeszowie kwotę 14.328.92 zł tytułem kosztów , od których powódka była zwolniona, w tym kwotę 10.676 zł tytułem opłaty od zasądzanego roszczenia i kwotę 3652,92 zł tytułem wydatków na opinie biegłych .

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd Okręgowy ustalił , że w dniu 12.07.2007 r w miejscowości K. kierujący samochodem osobowym P. (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc z nadmierną prędkością nie adekwatną do istniejących warunków ruchowo – drogowych , stracił panowanie nad prowadzonym pojazdem i wjeżdżając na pobocze potracił prawidłowo poruszające się piesze w tym powódkę K. W..

Pismem z dnia 22.01.2008r. powódka zwróciła się do pozwanego, u którego był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej kierowca samochodu, który spowodował wypadek o naprawienie szkody poprzez zapłatę na jej rzecz kwoty 162.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, kwoty 270 zł tytułem odszkodowania za zniszczone okulary lecznicze , kwoty 4.826,18 zł tytułem zwrotu kosztów związanych z zakupem leków , sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, kwoty 342 zł tytułem zwrotu kosztów noclegów członków rodziny opiekujących się powódką podczas pobytu powódki w klinice w W., kwoty 13.003,26 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów poszkodowanej i członków jej rodziny do szpitali i placówek opieki zdrowotnej , kwoty 44.840 zł tytułem skapitalizowanej renty uzupełniającej z tytułu zwiększonych potrzeb związanych z opieką za okres od 12.07.2007 r do 31.12.2008 r., kwoty 8.100 zł tytułem skapitalizowanej renty uzupełniającej z tytułu zwiększonych potrzeb związanych z zakupem leków i dojazdami za okres od 1.04.2008 r do 31.12.2008 r. i kwot po 2700 zł miesięcznie tytułem bieżącej renty.

W wyniku wypadku powódka doznała szeregu obrażeń ciała, nastąpiła u powódki krótkotrwała utrata przytomności. Z miejsca wypadku powódka została przewieziona do Szpitala Miejskiego w R., gdzie przebywała od 12.07 – 31.07.2007 r. Przez pierwsze pięć dni, z uwagi na zagrożenie życia, przebywała na Oddziale Intensywnej Opieki Medycznej , a następnie została przeniesiona na Oddział Ortopedyczny . Rozpoznano u powódki uraz wielonarządowy, wstrząs krwotoczny, uraz głowy , uraz układu moczowego – krwiomocz, pęknięcie śledziony z krwiakiem w jamie brzusznej, niewydolność oddechową . Powódka w szpitalu cały czas musiała leżeć nieruchomo, nogę miała na wyciągu, miała wysoką temperaturę, pojawiły się odleżyny .

W wyniku wypadku powódka doznała urazu wielonarządowego : stłuczenia głowy i szyi, urazu barku prawego ze złamaniem końca wyrostka barkowego obojczyka ze zwichnięciem stawu barkowego i oderwaniem fragmentu kostnego od głowy ramiennej, urazu brzucha z pęknięciem śledziony z krwiakiem w jamie brzusznej, urazu miednicy z centralnym zwichnięciem stawu biodrowego prawego, złamanie panewki z podpanewkowym złamaniem kości biodrowej, łonowej i kulszowej prawej , złamanie powierzchni uchowatej kości krzyżowej po stronie prawej, złamanie podgłównikowe prawej kości udowej i niedowład nerwu strzałkowego.

Obrażenia te spowodowały ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci długotrwałej choroby realnie zagrażającej życiu . Leki stosowane przez powódkę , a ujęte w fakturach i rachunkach, były konieczne . Skutkami wypadku są

okresowe bóle w miejscach po urazie , szybciej postępujące zmiany zwyrodnieniowe układu kostno – stawowego powodujące ograniczenie ruchomości . Powódka wymagać będzie długotrwałej rehabilitacji ruchowej . Pod względem ortopedycznym powódka doznała trwałej deformacji miednicy okolicy stawu biodrowego i stawu krzyżowo – biodrowego z trwałą dysfunkcją stawu , wychudzenia mięśni pośladkowych strony prawej, ograniczenia ruchów odwiedzenia i rotacji , pourazowej deformacji obojczyka i stawu barkowego z ograniczeniem w średnim zakresie ruchów stawu . Znaczny uszczerbek na zdrowiu w wysokości 25% w zakresie stawu biodrowego jest spowodowany rozległymi uszkodzeniami całego stawu biodrowego. Uszkodzenia te doprowadziły do konieczności wymiany własnego stawu na sztuczny implant . Stopień trwałego uszczerbku związany z obrażeniami barku prawego wynosi 15%. Dolegliwości związane z urazami w 10 stopniowej skali VAS wynosiły 6 stopni przez okres 3 miesięcy, a przez pozostały okres leczenia 3 stopnie . Występująca aktualnie u powódki wydolność chodu znajduje się na poziomie średnim, co oznacza, że może się ona poruszać na niewielkie odległości poza domem i w domu.

W przyszłości możliwy jest rozwój pourazowych zmian zwyrodnieniowych zarówno stawu ramiennego z narastającą dysfunkcją jak również zmiany zwyrodnieniowe sąsiednich stawów do stawu biodrowego prawego, tj. stawu biodrowego lewego, kolana prawego i kręgosłupa lędźwiowego. Możliwe jest również obłuzowanie lub uszkodzenie protezy biodra prawego przed okresem typowego zużycia sztucznego implantu, tj. 10 – 15 lat . Powódka nadal; wymaga usprawnienia i rehabilitacji ortopedycznej . Bezwzględnie powinna unikać ciężkiej pracy fizycznej, przeciążania kręgosłupa osiowego, bioder i prawej kończyny górnej .

W wyniku wypadku oprócz obrażeń wyżej opisanych powódka doznała urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu oraz uszkodzenie nerwu strzałkowego prawego. Uraz nerwu należy traktować jako trwale następstwo wypadku z niewielką możliwością regeneracji w przyszłości . W chwili obecnej u powódki występują bóle i zawroty głowy o charakterze przewlekłym, dolegliwości bólowe w zakresie

„dużych stawów i miejsc przebytych złamań” , dolegliwości bólowe kończyn dolnych, ograniczenia ruchowe, zaburzenia ruchomości prawej stopy, cechy zespołu pourazowego, tj. lęk przed jazdą samochodem oraz zaburzenie snu i koncentracji . U powódki występuje wzmożone napięcie mięśniowe z bolesnością okolicy L – S kręgosłupa, niedoczulica prawego podudzia z osłabieniem zginaczy grzbietowych oraz stopy prawej. Z punktu widzenia neurologicznego powódka doznała uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5% i 25%.

Powódka aktualnie porusza się o kuli łokciowej, chód utykający z bocznym pochyleniem ciała. U powódki występuje osłabienie siły barku, zaniki mięśni obręczy barkowej, ograniczenie ruchomości barku we wszystkich zakresach, łokieć – wyprost , osłabienie siły dłoni oraz deficyt domknięcia dłoni , w zakresie stawu biodrowego występuje ograniczenie rotacji zewnętrznej i wewnętrznej, osłabienie siły oraz zaniki mięśniowe .

Wymaga ona okresowej rehabilitacji do końca życia , rehabilitacja musi być prowadzona systematycznie i obejmować zarówno rehabilitację ambulatoryjną, szpitalną , uzdrowską , jak i ćwiczenia samodzielne w domu .

Powódka ujawnia cechy zaburzenia neurasteniczno – depresyjnego. Przed wypadkiem nie leczyla się psychiatrycznie i nie korzystała z porad psychologa . W trakcie leczenia w marcu 2008 r. stwierdzono u powódki ciężką depresję . Aktualnie ujawnia spowolnienie psychoruchowe, spowolnienie toku myślenia, pozostaje w jednostajnym obniżonym nastroju , sama nie wychodzi z domu, wymaga pomocy osób trzecich, martwi się , że nie spełnia się w roli babci, albowiem nie może pomagać wnukom, a wręcz przeciwnie sama potrzebuje pomocy . Powódka winna stosować leki przeciwdepresyjne , albowiem stwierdzone zaburzenie ma charakter przewlekły. Z psychiatrycznego punktu widzenia rokowania są niepomyślne .

Powódka ma silne wrażenie beznadziejności i bezsensowności własnego życia, które ocenia jako szare, puste i pełne rozpacz. Utraciła sens życia, nie dąży już do niczego, codziennie obowiązki są dla niej przykre i pełne udręki,. Ma poczucie osamotnienia, przygnębienia , wyczerpania obecna sytuacją , a nawet myśli rezygnacyjne . Po wypadku nie radzi sobie sama z sobą, nie może czytać , oglądać telewizji, słuchać radia, wszystko ją denerwuje . Nadal boi się sama iść ulicą . Jeździ samochodem z synem, któremu ufa . W okresie zimowym nie wychodzi z domu, gdyż obawia

się upadku . Zmniejszył się jej krąg znajomych i przyjaciół, plany jakie miała na przyszłość, nie są możliwe już do zrealizowania .

Powódka na skutek urazu wielonarządowego była zacewnikowana . W pierwszym okresie po wypadku nastąpił krwimocz. U powódki obecnie występuje nieotrzymanie moczu o dużo większym nasileniu niż przed wypadkiem, jest to związane z przebyciem wypadkiem . Zażywanie leków nie odniosło skutku.

Ustalił Sąd Okręgowy także, że w trakcie pobytu w Szpitalu Miejskim w R. w okresie od 12.07 – 31.07.2007 r. powódka wymagała opieki osób trzecich przy wykonywaniu podstawowych czynności, takich jak mycie twarzy, rąk, pleców, nóg, czesania, poprawiania pościeli, przynoszenia basenu, karmienia , podawania wody do picia . Wymagała wsparcia psychicznego przez dodawanie otuchy i wsparcia . Szacowany czas opieki wynosił średnio 8 godzin dziennie , a wliczając czas dojazdu z domu rodzinnego do szpitala i z powrotem członków rodziny, którzy sprawowali tą opiekę, czas opieki wynosił 10 godzin dziennie , co licząc 19 dni x 10 godzin x 10 zł za godzinę opieki daje kwotę 1900 zł .

W czasie pobytu powódki w (...) Szpitalu (...) w W. w okresie od 1.08.2007 r. – 5.09.2007 r. powódka nadal wymagała pomocy osób trzecich przez 12 godzin dziennie , co daje kwotę 4320 zł (36 dni x 12 godzin x 10 zł za godzinę opieki).

W okresie od 6.09.2007 r – 27.10.2007 r, kiedy to powódka przebywała w domu, opiekowała się nią cała rodzina, która wykonywała następujące czynności : toaleta całego ciała w łóżku raz w tygodniu, podmywanie po każdym wypróżnieniu, czesanie, mycie twarzy, sztucznej szczęki , zmiana bielizny i pościeli, pomoc przy przyjmowaniu posiłków i płynów, nacieranie i masowanie pleców, robienie zakupów i przygotowanie posiłków , sprzątanie, pranie, podawanie leków, mierzenie ciśnienia krwi i temperatury ciała, motywowanie do życia .

Opieka ta wymagała 12 godzin dziennie, co daje kwotę 6120 zł (51 dni x 12 godzin x 10 zł za godzinę) .

W okresie od 28.10.2007 r do 16.11.2007 r w czasie pobytu w Szpitalu (...) w W. powódkę odwiedził syn jeden raz. Na czas opieki w tym okresie składa się odwiezienie powódki przez syna do szpitala i jej przywiezienie, czas dojazdu do szpitala i z powrotem, w związku z odwiedzinami oraz czas przebywania z powódką , co daje kwotę 420 zł (2 dni x 12 godz. x 10 zł za godz. + 1 dzień 18 godzin x 10 zł za godz.).

W okresie od 17.11.2007 r do 6.03.2008 r. w czasie pobytu powódki w domu nadal potrzebowała ona pomocy osób najbliższych przez 8 godzin dziennie , co daje kwotę 8880 zł .

W okresie od 7.03.2008 r do 28.03.2008 r, w czasie pobytu powódki w Szpitalu w Ł. , koszt opieki wynosi 1260 zł (21 dni x 6 godz. dziennie x 10 zł za godz.) .

W okresie od 29.03.2008 r do 30.07.2008 r. podczas pobytu powódki w domu , potrzebowała ona opieki osób trzecich po 6 godzin dziennie, co daje kwotę 7440 zł (124 dni x 6 godz. x 10 zł za godz.).

W okresie od 31.07.2008 r do 20.08.2008 r powódka przebywała w Szpitalu (...) w I. i w tym okresie czasu czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne były realizowane przez pielęgniarki .

Od 21.08.2008 r. do 2.03.2009 r. powódka przebywała w domu i wówczas wymagała ze strony osób trzecich opieki w wymiarze średnio 6 godzin dziennie, co daje łączna kwotę 11.640 zł (194 dni x 6 godz. x 10 zł za godz.).

W okresie od 3.03.2009r. do 7.04.2009 r. powódka przebywała na Oddziale Rehabilitacyjnym Szpitala (...) w R., w tym okresie czasu czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne wykonywały pielęgniarki.

W okresie od 8.04.2009 r. do 30.09.2009 r. powódka przebywała w domu i wymagała pomocy osób trzecich w wymiarze średnio 6 godzin dziennie, co daje kwotę 10.560 zł (176 dni x 6 godz. z 10 zł za godz.).

W okresie od 1.10.2009 r. do 28.10.2009 r. powódka przebywała w sanatorium w I. , czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne wykonywały pielęgniarki .

Po tej dacie i aktualnie powódka codziennie wymaga pomocy w zakresie toalety porannej i wieczornej , ubierania się i rozbierania , przygotowywania posiłków, motywacji i pomocy przy wykonywaniu ćwiczeń rehabilitacyjnych , prowadzenia gospodarstwa domowego - pranie , sprzątanie, robienie zakupów, wyjazdy na wizyty lekarskie, rehabilitację . Wliczając czas dojazdów osób trzecich powódka wymaga średnio opieki po 6 godzin dziennie, co daje kwotę opieki dziennej 60 zł .

Koszt opieki wynosi 10 zł za godzinę opieki.

Ustalił Sąd Okręgowy również, że aktualnie powódka ponosi koszty miesięcznych dojazdów do lekarza reumatologa oraz lekarza psychiatry (do R.) w wysokości 135 zł, 14 zł tytułem dojazdów na rehabilitację . Z uwagi na stan zdrowia nie uprawia działki przydomowej , a wcześniej tą działkę uprawiała, co przynosiło jej dochody z tytułu pozyskanych warzyw i owoców , średnio około 50 zł miesięcznie .

W trakcie wypadku uległy zniszczeniu okulary lecznicze powódki , koszt zakupu nowych okularów wyniósł 270 zł .

Na noclegi w trakcie pobytu powódki w szpitalu , członkowie rodziny wydatkowali kwotę 243 zł .

W okresie leczenia i rehabilitacji tj.w okresie od sierpnia 2007 – marca 2008 r. powódka wydatkowała na lekarstwa kwotę 2066,96 zł . Wydatkowano również na sprzęt ortopedyczny, niezbędny w procesie jej leczenia i rehabilitacji, kwotę 2759,22 zł . W roku 2009 i 2010 powódka wydatkowała na zakup lekarstw około 1300 zł rocznie , co miesięcznie daje kwotę około 110 zł .Aktualny koszt zakupu leków w skali miesiąca zamyka się kwotą 110 zł miesięcznie .

Członkowie rodziny ponieśli koszty w związku z dojazdami powódki do szpitali i ich dojazdami, aby zapewnić opiekę powódce, w łącznej kwocie 9373,71 zł .

Analizując powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy przyjął, że powództwo powódki, co do zasady, jest zasadne .

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd Okręgowy wziął pod uwagę , iż w wyniku wypadku powódka doznała bardzo rozległego urazu wielonarządowego, stłuczenia głowy i szyi, urazu barku , brzucha z pęknięciem śledziony z krwiakiem w jamie brzusznej, urazu i trwałej deformacji miednicy, wychudzenia mięśni pośladkowych, rozległych uszkodzeń całego stawu biodrowego. W procesie leczenia powódka miała usuniętą śledzionę, przeprowadzono u niej operacje miednicy, wymieniono własny staw biodrowy na sztuczny implant . W trakcie hospitalizacji przez miesiąc czasu, powódka była osobą całkowicie leżącą , przez wiele miesięcy była unieruchomiona i całkowicie zdana na pomoc i opiekę osób trzecich , które wykonywały przy niej wszelkie podstawowe czynności . Obrażenia doznane w wypadku zagrażały jej życiu. Stałymi skutkami wypadku są okresowe bóle o charakterze przewlekłym w miejscach po urazie, szybciej postępujące zmiany zwyrodnieniowe układu kostno – stawowego powodujące ograniczenie ruchomości . W przyszłości możliwy jest rozwój pourazowych zmian zwyrodnieniowych . Powódka porusza się o kuli łokciowej , utyka .

Wymaga usprawnienia i rehabilitacji , która powinna być prowadzona do końca życia . Bezwzględnie powinna unikać ciężkiej pracy fizycznej oraz przeciążania kręgosłupa , bioder i prawej kończyny górnej .

Powódka przez wiele miesięcy po wypadku, w związku z leczeniem i rehabilitacją, przebywała w różnych szpitalach oraz na leczeniu uzdrowiskowym . Skutki wypadku drastycznie wpłynęły na życie powódki , która musiała nauczyć się od nowa wykonywać podstawowe czynności życia codziennego. Skutki wypadku poczyniły w sferze psychicznej powódki spustoszenie .

Mając na uwadze powyższe okoliczności , Sąd Okręgowy uznał, że odpowiednią kwotą tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę , będzie dla powódki kwota 200.000 zł i dlatego też , mając na uwadze , że pozwany wypłacił powódce kwotę 70.000 zł

(kwotę 18.000 zł w trakcie postępowania szkodowego i kwotę 52.000 zł w trakcie postępowania sądowego w dniu 5.05.2012 r.), zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 130.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6.05.2009

r. – tj. od następnego dnia po wpłynięciu na konto powódki od pozwanego kwoty 52.000 zł na poczet zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę .

Powódka w trakcie procesu, po modyfikacji żądania pozwu, w związku z wpłynięciem na jej konto kwoty 52.000 zł, wносиła o zasądzenie kwoty 1944,66 zł tytułem skapitalizowanych odsetek liczonych w ustawowej wysokości od żądanej kwoty z tytułu zadośćuczynienia w wysokości 182.000 zł od dnia 6.04.2009 r. do dnia 5.05.2009 r. Sąd Okręgowy, po weryfikacji powyższego żądania, ustalił i przyjął, że ustawowe odsetki liczone od kwoty 182.000 zł należą się powódce od dnia 6.04.2009 r., tj. od dnia wytoczenia powództwa do dnia 4.05.2009 r. , ponieważ w dniu 5.05.2009 r. kwota 52.000 zł wpłynęła na konto powódki i w związku z tym jest to kwota 1815,01 zł, dalej idące roszczenie w tym zakresie , jest bezzasadne .

Powódce należy się zsumowana renta z tytułu opieki osób trzecich za okres od 12.07.2007 r. – 31.03.2009 r. w wysokości 41.980 zł

(po zsumowaniu kwot za poszczególne okresy opieki zgodnie z ustaleniami) z ustawowymi odsetkami od daty wytoczenia powództwa.

Aktualnie powódce (od dnia 1.04.2009 r.) należy się bieżąca renta z tytułu zwiększonych potrzeb i utraconych dochodów z uprawy działki przydomowej w wysokości 2.170 zł miesięcznie . Na tą kwotę składa się kwota 1825 zł – koszt opieki osób trzecich , kwota 110 zł – koszt zakupu leków, 50 zł – równowartość warzyw i owoców, które powódka otrzymywała ze swojej przydomowej działki, której na skutek wypadku nie będzie mogła uprawiać, 135 zł koszt dojazdów do reumatologa oraz psychiatry, 14 zł - koszt dojazdów na rehabilitację.

Powódce, w ramach naprawienia szkody, należało zasądzić kwotę 14.712,89 zł z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia powództwa, tytułem odszkodowania (powództwo ponad tą kwotę jest bezzasadne). Na tą kwotę składają się : kwota 270 zł tytułem zakupu nowych okularów, kwota 2066,96 zł tytułem zakupu leków do końca 2008 r. , kwota 2759,22 zł z tytułu zakupu sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, kwota 243 zł koszt noclegów rodziny w W. w hotelu, kwota 9.373,71 zł z tytułu kosztów dojazdów powódki i najbliższych członków rodziny do szpitali , na zabiegi rehabilitacyjne , wizyty kontrolne oraz konsultacje psychiatryczne .

Sąd Okręgowy przyjął także , że roszczenie powódki o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za ewentualne dalsze skutki wypadku , jakiemu powódka uległa (art. 189 kpc), jest zasadne . Do takiego ustalenia nie jest konieczna pewność powstania dalszych szkód w przyszłości , wystarczy stwierdzenie prawdopodobieństwa , że aktualny stan zdrowia osoby pokrzywdzonej nie ujawnia jeszcze wszystkich skutków uszkodzenia ciała.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt. I, II, III, IV, V, VI, VII wyroku , a to na podstawie art. 445 § 1 kc, 444 § 1 i § 2 kc, 481 § 1 i 2 zd. 1 kc w związku z art. 359 kc i art. 189 kpc.

Powódka była zwolniona od kosztów sądowych w całości . Z tego też powodu opłatą sądową od uwzględnionego roszczenia należało obciążyć pozwanego przez ściągnięcie tej opłaty na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rzeszowie. Podobnie pozwanego należało obciążyć wydatkami – koszt opinii biegłych – poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa (pkt. IX wyroku).

Powódka przegrała proces tylko co do nieznaczonej części swojego żądania i dlatego też , na podstawie art. 100 kpc, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Od powyższego wyroku w części, apelację wywiódł pozwany, a to :

- pkt. I w zakresie ustawowych odsetek od dnia 6.05.2009 r. do dnia 26.04.2012 r. od kwoty 130.000 zł , tj. co do kwoty 50.330 zł ,

- pkt. II co do kwoty 1815,01 zł ,

- pkt. III co do kwoty 14.716 zł,

- pkt. V co do kwoty 1330 zł miesięcznie (15.960 zł rocznie),

i zarzucając :

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 359 kc w związku z art. 481 § 1 i § 2 kc przez zasądzenie odsetek od dnia wcześniejszego niż dzień wyrokowania , pomimo uwzględnienia stanu zdrowia powódki na dzień wyrokowania i art. 442 § 2 (chyba 444 § 2 kc) przez zasądzenie renty skapitalizowanej i bieżącej w nieprawidłowej wysokości , a to przez przyjęcie błędnego wymiaru opieki osoby trzeciej, wysokości stawki za godzinę opieki , uwzględnienie utraconych korzyści w kwocie 50 zł miesięcznie, mimo braku ku temu podstaw ,

wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I przez zastąpienie daty początkowej naliczania odsetek 6.05.2009 r. data 27.04.2012 r, w pkt. II przez oddalenie powództwa co do kwoty 1815,01 zł , w pkt. III przez zastąpienie kwoty 41.980 zł kwotą 27.264 zł (zaskarżenie dotyczy kwoty 14.716 zł) , w pkt. V przez zastąpienie kwoty 2.170 zł kwotą 840 zł (zaskarżenie dotyczy kwoty 1330 zł) , ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia (chyba w zaskarżonej części) i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania , pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania za obie instancje .

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych .

Sąd Apelacyjny, rozpoznając sprawę na skutek apelacji pozwanej, w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, zważył co następuje .

I.Zasadą jest, że ubezpieczyciel odpowiadający za sprawcę z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dopuszcza się opóźnienia w spełnieniu świadczenia jeżeli nie spełnia świadczenia na rzecz poszkodowanego w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie chyba, że wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania , okazało się niemożliwe, wówczas odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie chyba, że ustalenie odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego (art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22.05.2003 r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U z 2003 r. nr 124, poz. 1152 z późn. zm., który to przepis w niniejszej sprawie ma zastosowanie). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy np. w uchwale z 9.06.1995r. II CZP 69/95 – OSNC z 1995 r. nr 10, poz. 144, wyroku SN z 16.12.2011 r CSK 38/11 – Lex 1129170, wyroku SN z 6.07.1999 r, I CKN 315/98 OSNC z 2000 r, nr 2, poz. 31, gdzie dodatkowo stwierdził, że wszelkie świadczenia odszkodowawcze ubezpieczyciela są świadczeniami terminowymi .

W niniejszej sprawie powódka w dniu 22.01.2008 r. zwróciła się do pozwanego o zlikwidowanie szkody z tytułu wypadku drogowego, domagając się między innymi kwoty 162.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę i pozwany , w trakcie postępowania szkodowego, wypłacił powódce jedynie kwotę 18.000 zł . Skoro pozwem w niniejszej sprawie powódka domagała się zasądzenia na jej rzecz kwoty 182.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, kwestionując wysokość wypłaconego jej zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 18.000 zł i twierdząc, że zadośćuczynienie pieniężne winno wynosić 200.000 zł z ustawowymi odsetkami od daty wytoczenia powództwa , to Sąd Okręgowy przyjmując, że powódce należy się zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 200.000 zł, z obniżeniem tej kwoty do kwoty 182.000 zł z uwagi na wypłacenie powódce w trakcie postępowania szkodowego kwoty 18.000 zł z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia pozwu, nie naruszył art. 481 § 1 kc i art. 14 ust. 1 i 2 wyż.cyt. ustawy , a odmienne wywody zaprezentowane w apelacji przez pozwanego, że ustawowe odsetki winny być zasądzone dopiero od daty wyrokowania , nie są do podzielenia .

Trafnie również Sąd Okręgowy, z uwagi na modyfikację żądania pozwu w związku z wpłaceniem przez pozwanego na rzecz powódki w dniu 5.05.2009 r. kwoty 52.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, orzekł jak w pkt. I i II wyroku .

II. Biegła ds. pielęgniarstwa B. K. w swojej szczegółowej opinii zasadniczej (k. 359 – 367) i opinii uzupełniającej (k. 390 – 391), zaopiniowała w jakim wymiarze czasowym w okresie leczenia i rehabilitacji powódka , nawet przebywając w szpitalu i w sanatoriach, wymagała opieki ze strony osób trzecich , poza opieką sprawowaną przez pielęgniarki (w różnych okresach czasu , wyszczególniła czasowo czas niezbędnej opieki i przy jakich czynnościach) i w jakim rozmiarze czasowym dziennym po dniu 1.04.2009 r. wymaga tej opieki – 6 godzin dziennie (szczegółowo wyspecyfikowała przy jakich czynnościach powódka wymaga opieki i jakie czynności osoby trzecie muszą wykonywać za powódkę) .

Te opinie Sąd Okręgowy podzielił i Sąd Apelacyjny ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy na podstawie tych opinii podzielił i przyjmuje za własne .

Zarzut apelacyjny wynikający z uzasadnienia apelacji – brak jest zarzutu co do błędnych ustaleń , sprzecznych z zebrany materiał dowodowy – że w okresie pobytu w szpitalach i w sanatoriach powódka nie wymagała opieki ze strony osób trzecich, bo opiekę sprawowały pielęgniarki, a w okresach pobytu powódki w domu wymiar opieki ze strony osób trzecich winien wynosić 3 godziny dziennie, podobnie jak i po 1.04.2009 r. bez podania nawet , które czynności opiekuńcze osób trzecich należałoby wyeliminować , a które utrzymać , nie jest do podzielenia .

Biegła z zakresu pielęgniarstwa w swojej opinii –k. 367 podała, że Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej godzinę pracy opiekunek społecznych w zakresie usług opiekuńczych nad podopiecznymi wyceniają i finansują w wysokości średnio 10 zł za godzinę pracy, ale wyliczając w swojej opinii koszt opieki osób trzecich nad powódką, przyjęła koszt opieki na 10 zł za godzinę , a więc przyjęła, że tyle wynosi koszt opieki osób trzecich nad powódką .

Pismem procesowym z 7.12.2011 r. (k. 412) pełnomocnik pozwanego opinii tej nie zakwestionował, a więc kwestionowanie w apelacji , że koszt opieki nad powódką winien wynosić 8 zł za godzinę opieki, a nie 10 zł za godzinę opieki, bez jakiegokolwiek uzasadnienia dlaczego tak ma być , nie jest trafne.

Nie jest kwestionowane ustalenie Sądu Okręgowego, że powódka przed wypadkiem drogowym uprawiała działkę przydomową o powierzchni ponad 0.30 ha , że na tej działce rosną drzewa, że powódka uprawiała warzywa i że dochód z tej działki wynosił około 600 zł rocznie tj. około 50 zł miesięcznie . W sytuacji , gdy w apelacji pozwany nie kwestionuje faktu uprawiania działki , to wywody , że kwoty 50 zł miesięcznie nie należy doliczać do całkowitej kwoty comiesięcznej renty, bo na skutek wypadku powódka nie przestała osiągać tego dochodu, nie są do podzielenia .

Mając na uwadze Sąd Apelacyjny przyjął, że apelacja pozwanego jest bezzasadna , co skutkuje jej oddaleniem – art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 kpc w związku z art. 108 § 1 kpc.